

Esteellisyys ja muutoksenhaku

Rakennus- ja ympäristölautakuntien tehtävät

Turun alueen rakennustarkastajat ry:n koulutus

Leena Salmelainen, Turun kristillinen opisto, 5.9.2017

Esteellisyys

Esteellisyys

- Virkamies ei saa osallistua asian käsittelyyn eikä olla läsnä sitä käsiteltäessä, jos hän on esteellinen (hallintolaki 27.1 §)
  - Koskee myös monijäsenisen toimielimen jäsentä ja muuta asian käsittelyyn osallistuvaa sekä tarkastuksen suorittavaa tarkastajaa (hallintolaki 27.2 §)
- Valtuutettu on valtuustossa esteellinen, jos asia koskee henkilökohtaisesti häntä tai hänen...läheistään (kuntalaki 97.1 §)
- Jos sama valtuutettu käsittelee asiaa jossain toimielimessä, sovelletaan toimielimen esteellisyyssäännöksiä

Esteellisyyasperusteet

- Hallintolaki 28 §, 7-kohtainen luettelo
  1. Jos hän tai hänen läheisensä on asianosainen.
  2. Jos hän tai hänen läheisensä avustaa taikka edustaa asianosaista tai sitä, jolle asian ratkaisusta on odotettavissa erityistä hyötyä tai vahinkoa.
  3. Jos asian ratkaisusta on odotettavissa erityistä hyötyä tai vahinkoa hänelle tai hänen...läheiselleen.

4. Jos hän on palvelussuhteessa tai käsiteltävään asiaan liittyvässä toimeksiantosuhteessa asianosaiseen tai siihen, jolle asian ratkaisusta on odotettavissa erityistä hyötyä tai vahinkoa.

- **Palvelussuhde kuntaan** ei tee luottamushenkilöä, viranhaltijaa tai työntekijää esteelliseksi asiassa, jossa kunta on asianosainen, paitsi jos hän on palvelussuhteensa perusteella esitellyt tai vastaavalla tavalla käsitellyt asiaa (kuntalaki 97.3 §).

5. Jos hän tai hänen...läheisensä on hallituksen, hallintoneuvoston tai niihin rinnastettavan toimielimen jäsenenä taikka toimitusjohtajana tai sitä vastaavassa asemassa sellaisessa yhteisössä, säätiössä, valtion liikelaitoksessa tai laitoksessa, joka on asianosainen tai jolle asian ratkaisusta on odotettavissa erityistä hyötyä tai vahinkoa.

- Ei sovelleta luottamushenkilöön, viranhaltijaan/työntekijään, joka on ko. asemassa kunnallisessa liikelaitoksessa tai kuntayhtymässä. (kuntalaki 97.4 §)
- Henkilö on esteellinen, jos kunnan edut ovat ristiriidassa liikelaitoksen tai kuntayhtymän etujen kanssa taikka jos asian tasapuolinen käsittely edellyttää jääväämistä (97.4 §)

6. Jos hän tai hänen...läheisensä kuuluu viraston tai laitoksen johtokuntaan tai siihen rinnastettavaan toimielimeen ja kysymys on asiasta, joka liittyy tämän viraston tai laitoksen ohjaukseen tai valvontaan.

- Ei sovelleta kunnassa (kuntalaki 97.4 §)

7. Jos luottamus hänen puolueettomuuteensa muusta erityisestä syystä vaarantuu.

- Henkilön on ilmoitettava esteellisyydestään (kuntalaki 97.5 §)
- Toimielimen pyynnöstä esteellisen henkilön on esitettävä selvitys seikoista, joilla voi olla merkitystä arvioitaessa hänen esteellisyyttään.

”Läheinen”

- Hallintolaki 28.2 §
- Virkamiehen puoliso, lapsi, lapsenlapsi, sisarus, vanhempi, isovanhempi ja virkamiehelle muuten erityisen läheinen henkilö samoin kuin tällaisen henkilön puoliso
- Virkamiehen vanhempien sisarus sekä hänen puolisonsa, virkamiehen sisarusten lapsi ja virkamiehen entinen puoliso
- Virkamiehen puolison lapsi, lapsenlapsi, sisarus, vanhempi ja isovanhempi samoin kuin tällaisen henkilön puoliso sekä virkamiehen puolison sisarusten lapsi
- Myös vastaava puolisukulainen
- Puoliso = avioliitto tai avoliitto

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimus

- Ei kuulu varsinaiseen muutoksenhakujärjestelmään
- Viranhaltijan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla
- Päätökseen tyytymättömällä oikeus saattaa asia ao. viranomaisen käsiteltäväksi = oikaisuvaatimus
- Samoin perustein kuin valitusoikeus
- Kirjallisesti viranhaltijalle 14 pv kuluessa päätöksen antamisesta

- Päätökseen liitettävä ohjeet oikaisuvaatimuksesta
- Oikaisuvaatimus otettava viranomaisen käsittelyyn viipymättä
- Päätöksen tehnyt viranhaltija voi toimia esittelijänä oikaisuvaatimuksen käsittelyssä! Ei siis esteellisyyttä.

Valitus – kuntalaki vai hallintolaki?

- Kuntalain mukainen valitus (KuntaL 135 §)
- Sovelletaan muun muassa
  - Kaavat (ei oikaisuvaatimusmenettelyä)
  - Rakennusjärjestys
  - ympäristönsuojelumääräykset

Valitus – kuntalain mukainen

- **Muutoksenhaku hallinto-oikeudelta**
- **Valitusperusteet rajattu:**
  - Päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä
  - Päätöksen tehnyt viranomaisen on ylittänyt toimivaltansa
  - Päätös on muuten lainvastainen
- **Valitusperusteita ei saa enää lisätä jatkovalituksessa**

- **Valitusoikeus on (137 §):**
  - Sillä, johon päätös on kohdistettu
  - Sillä, jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa
  - Kunnan jäsenellä
  - Kuntayhtymän viranomaisen päätöksestä sen jäsenkunta tai kuntalainen
- **Oikaisuvaatimuksesta saa valittaa vain oikaisuvaatimuksen tehnyt**
  - Jos päätös muuttunut, valitusoikeus myös muilla
- **Valitusaika 30 vrk päätöksen tiedoksisaannista**
- **Asianosaiselle tiedoksisaanti tavallisella kirjeellä tai sähköpostilla (asianosaisen lupa)**
  - Kirje saatu tiedoksi 7 ja sähköposti 3 päivän kuluessa, jos ei muuta näytetä

- **Kunnan jäsen saa tiedoksi, kun pöytäkirja on julkaistu yleisessä tietoverkossa**
- **Valitusta ei saa tehdä päätöksestä, joka koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa**
  - Koskee myös oikaisuvaatimusta
- **Jatkovalitus KHO:een**
- **Valitusaika luetaan siitä, kun kunta on julkaissut hallinto-oikeuden päätöksen yleisessä tietoverkossa (viipymättä)**
  - Jos päätös annettu erikseen tiedoksi, valitusaika luetaan tästä tiedoksisaannista

Valitus – hallintolain mukainen

- **Hallintovalitus (hallintolainkäyttölaki 4 §)**
- **Sovelletaan muun muassa**
  - **Kaikki rakentamisen luvat**
  - **Ympäristöluvut (Vaasan hallinto-oikeus)**
  - **Terveysuojelulain mukaiset päätökset pääsääntöisesti**

- **Hallintoasiassa tehdystä päätöksestä**
- **Muutoksenhaku hallinto-oikeudelta**
- **Valitusoikeus**
  - **Määräytyy pääsääntöisesti kunkin erityislain mukaan**
    - **Maankäyttö- ja rakennuslaki,**
    - **Ympäristönsuojelulaki,**
    - **Terveydensuojelulaki**
- **Valituskielto hallinnon sisäisestä määräyksestä, joka koskee tehtävän tai muun toimenpiteen suorittamista (HLL 5 §)**

- **Koskee sekä kunnan että ELY:n päätöksiä**
  - **Toimivaltainen hallinto-oikeus HLL 12 §:n perusteella**
  - **ELY:n päätös > toimivaltainen hallinto-oikeus on se, jonka tuomiopiirissä pääosa kysymyksessä olevasta alueesta sijaitsee**
- **Valitusoikeus päätöksen tehneellä viranomaisella, jos päätös kumottu tai muutettu**

- **Jatkovalitus KHO:een saattaa edellyttää valituslupaa, mm.**
  - **Suunnittelutarveratkaisu ja poikkeamispäätös**
  - **Rakennus- ja toimenpidelupa**
  - **Katusuunnitelma**
  - **Terveydensuojelulain mukaiset päätökset pääsääntöisesti**
- **Muutoksenhakukielto HaO:n päätöksestä**
  - **Rakennuslupa ja katusuunnitelma**
  - **Siltä osin, kuin asia on ratkaistu lainvoimaisessa asemakaavassa**

Ylimääräinen muutoksenhaku

- Tarkoituksena käsitellä ja arvioida uudelleen jo kerran ratkaistu asia sen lainmukaisuuden kannalta
- **Kantelu** (HLL 59-60 §)
  - Kuulemisvirhe
  - Menettelyvirhe (olennaisuus)
  - Päätös epäselvä tai puutteellinen
  - Ei mahdollinen, jos voidaan tehdä perustevalitus
  - Normaalille valitusviranomaiselle
  - 6 kk:n kuluessa tiedoksisaannista tai lainvoimaisuudesta

- **Menetetyn määräajan palauttaminen (61-62 §)**
  - Laillinen este tai muut erittäin painava syy
  - Haetaan KHO:lta
  - Jos laillinen este > haettava 30 vrk:n kuluessa esteen lakkaamisesta
  - Viimeistään vuoden kuluessa määräajan päätymisestä
  - Erityisen painavista syistä tämän jälkeenkin

- **Purku (63-64 §)**
  - Menettelyvirhe (olennaisuus)
  - Ilmeisen väärä lain soveltaminen tai erehdys (olennaisuus)
  - Uusia selvityksiä (olennaisuus, ”uutuus” ei johdu hakijasta)
  - Loukattava yksityisen oikeutta tai julkisen edun vaatimus
  - Ei mahdollinen, jos voidaan tehdä kantelu tai perustevalitus
  - Haetaan KHO:lta
  - 5 vuoden kuluessa päätöksen lainvoimaisuudesta
    - Erityisen painavasta syystä myöhemminkin

Virheen korjaaminen

- **Asiavirhe** (hallintolaki 50 §)
  - Päätös perustuu selvästi virheelliseen tai puutteelliseen selvitykseen tai
  - Ilmeisen väärään lain soveltamiseen tai
  - Päätöstä tehtäessä on tapahtunut menettelyvirhe
  - viranomaisen voi poistaa päätöksensä ja ratkaista asian uudelleen

- Voidaan korjata asianosaisen eduksi tai vahingoksi
- Asianosaisen vahingoksi korjaaminen edellyttää hänen suostumustaan
  - Suostumusta ei tarvita, jos virhe on ilmeinen ja johtuu asianosaisen omasta menettelystä
- **Kirjoitusvirhe** (hallintolaki 51 §)
  - Ilmeinen kirjoitus- tai laskuvirhe on korjattava
  - Ei saa korjata, jos johtaa kohtuuttomaan lopputulokseen eikä virhe ole johtunut asianosaisen omasta menettelystä

- Korjaamiasian käsittely
  - Viranomaisen omasta aloitteesta tai asianosaisen vaatimuksesta
  - 5 vuoden kuluessa päätöksen tekemisestä
  - Asia käsitellään uudelleen ja uusi päätös (asiavirhe)
  - Korjattu asiakirja (kirjoitusvirhe)
  - Kuuleminen
  - Käsittelyn ajaksi viranomainen voi kieltää tai keskeyttää päätöksen toimeenpanon
  - Käsittely ei vaikuta valitusajan tai muun määräajan kulumiseen
  - **Päätöksestä ei saa valittaa**

TURKU ÅBO

Kiitos!